

— 23 —

и да чуе и рече: азъ имамъ друга задача, а не да се връщамъ сега пакъ назадъ. И така ние продължихме нашия си път. Не вървѣхме единъ часъ и влѣзохме въ *Стара-планина*, високи гори и висоти, гжсти дървета и джбрави, изворъ следъ изворъ съ студена вода, която падаше отъ 1000 стѣпки високо, а край пътя ромонѣше рѣка *Ясена* или, както тамъ я наричатъ, *Черновръшка рѣка*.

Всичко това вълнува необикновено човѣшкото сърдце. Всѣка висота, всѣко мѣсто е естествено закритие, отгдето би могло да се отблѣсне неприятелска сила десетъ пѣти по-голяма отъ твоята.

Ту се катерѣхме като кози на висоти, издигащи се на нѣколко стотинъ стѣпки, ту се спускахме надолу толкова и повече въ долове; шумътъ на падащата вода ни заглушваше ушитѣ. Наближихме вече *Черни връхъ*, но перото не е въ състояние да опише ония красоти, естественитѣ, но силни позиции, проходите, тѣснинитѣ.

— 24 —

Стигнахме вече въ селото *Черни връхъ*, гдето поради непрекъснатия дѣждъ останахме.

Българитѣ ни угостиха добре и настаниха за нощуване.

Черни връхъ
6 VII 1876 г.
вторникъ

Въ 6 часа сутринята трѣгнахме пакъ напредъ, но не по пътя, по който вървѣхме досега, а отъ селото взехме право нагоре, презъ високи планини и висоти, докато не успѣхме да стигнемъ *Бабинъ зѣбъ*. Този връхъ не е като другитѣ, що минахме, а една стена, дълга една миля — силна природна крепостъ и високъ 2,000 стѣпки надъ земната поврѣхностъ.

Тукъ ни се даде почивка, следъ която трѣгнахме пакъ напредъ и преди вечеря стигнахме въ едно сѣщо така българско село, наречено *Топли долъ*.

Издаде се заповѣдъ тукъ да се вечеря и нощува, но не мина и кжсо време и се заповѣда да се приготвятъ конетѣ и веднага да се върви по-нататкъ; оставихме и вечерята наполовина сготвена, па трѣгнахме въ мрака и минахме рѣката

— 25 —

По нѣкакви висоти съ тѣсни кривуличещи пѣтечки, ту се качвахме нагоре, ту слизахме надолу въ голѣма долина; така се блѣскахме цѣла нощъ, докато преди зори стигнахме едно било, гдето останахме да си починемъ и поспимъ.